

KASTEEL AMERONGEN

BULLETIN

Herfst 2006

Uitgave

Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen

Ginkel Groep

Veelkleurige kwaliteit in omgevingszorg

- Aanleg, onderhoud en renovatie van tuinen en terreinen
- Interieurbeplanting
- Boomverzorging
- Daktuinen
- Zwemvijvers
- Natuurontwikkeling

Van Ginkel Veenendaal b.v.
Postbus 11
3900 AA Veenendaal

T: 0318 - 51 90 39
F: 0318 - 54 03 40
E: veenendaal@ginkelgroep.nl

Ginkel

www.ginkelgroep.nl

B U I T E N L U S T

◊ Een heerlijk diner
in ons restaurant

◊ Een kleine maaltijd
in het café

◊ Een vergadering in
onze "Rode kamer"

◊ Een kopje koffie
op het terras

◊ Wij zorgen ervoor,
dat U zich bij ons
altijd thuis voelt.

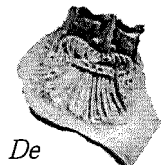
Café Restaurant Buitenlust

Burg. Jhr. H. v.d. Boschstraat 13 • 3958 CA Amerongen • Telefoon 0343-451692
www.cafe-rest-buitenlust.nl

Voorwoord
Kasteel Amerongen bruist 2

mr. Jaap Hülsmann
*De nieuwe directeur van Stichting
Kasteel Amerongen* 4

*De
restaurantie
van het Huys*
pag. 6

Restauratie
*Werk in uitvoering: De restauratie
van 't Huys* 6

Klimaatbeheersing
Aandacht voor interieurcollectie 10

Studieweek
*Een stage-verslag van Lieve Elshout
op Kasteel Amerongen* 13

De Engelen van Amerongen
*Van ambachtelijk herstellen tot
'academisch stofzuigen'* 16

Donateursdag
Het bruist op Amerongen 24

De Buitenplaats
Buitenplaats Amerongen van start 26

VVV-kantoor
Een nieuwe lokatie 28

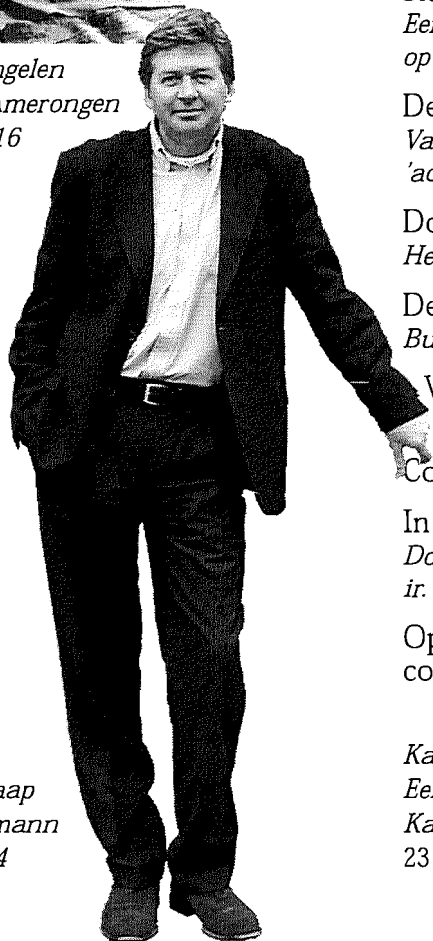
Concert-agenda 29

In Memoriam
Dolf van Dantzig 30
ir. Rob Apell 31

Open Monumentendag en
colofon 32

Kasteel Amerongen Bulletin
*Een uitgave van Stichting Vriendenkring
Kasteel Amerongen*
23ste jaargang nr 66 herfst 2006

*De Engelen
van Amerongen*
pag. 16

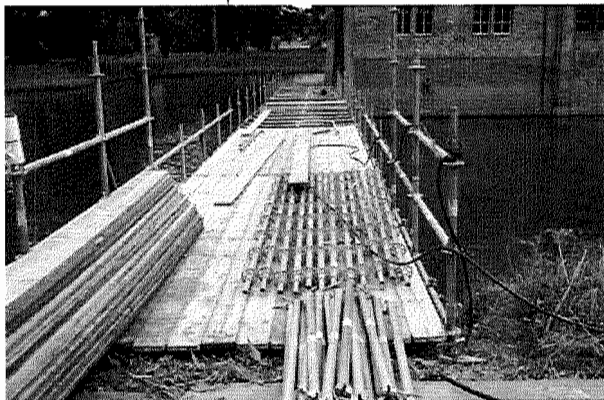

*mr. Jaap
Hülsmann*
pag. 4

VOORWOORD

Kasteel Amerongen bruist

Daar zult u in dit bulletin alles over lezen. Er is de afgelopen tijd veel werk verricht. De restauratie is volop zichtbaar. Op dit moment krijgt u tijdens een rondleiding géén fraai ingericht Huys te zien. Maar u krijgt wel een uniek kijkje in de keuken van een ingrijpende restauratie. Er wordt volop gewerkt en het grootste gedeelte van de collectie is afgedekt of elders in het gebouw opgeslagen. Hoe ziet het Huys er nu dan uit? In deze editie vertellen wij u over scheuren in muren, schimmels, zwammen in de vloer, opgestapelde Bentheimer plavuizen en een openliggende vloer van de grote hal. Maar ook over het ontdekte

gecorrodeerde trekijzer en meer vondsten. Op dit moment is het Huys dan ook een geschikt object voor onderzoek en kennisoverdracht. De studenten van de Universiteit van Amsterdam en de deelnemers aan de workshop Klimaatbeheersing weten daar alles van. Ook ontdekt u in dit nummer wie de Engelen

van Amerongen zijn. Helemaal klaar zijn de Oranjerie en het Poortgebouw. De pachters de heer en mevrouw Swijnenburg vertellen over de eerste maanden van Buitenplaats Amerongen. Verder zijn wij er trots op dat er in 2007, ondanks de restauratie, toch prachtige muziek op het kasteelterrein te horen zal zijn. De Muziekcommissie maakt in dit bulletin het concertprogramma bekend. Ook ontbreekt natuurlijk de nieuwe directeur van de Stichting Kasteel Amerongen niet in dit nummer. Dit alles en méér leest u in dit bulletin.

*De redactie wenst u veel leesplezier
en een mooi en inspirerend 2007*

nieuwe directeur van Stichting Kasteel Amerongen

MR. JAAP HÜLSMANN (48) is per 1 september benoemd tot directeur van de Stichting Kasteel Amerongen. Hülsmann is getrouwd met Saskia Imhof; met hun drie kinderen wonen zij in Naarden.

Zijn carrière

Na zijn rechtenstudie begon hij als jurist bij Fokker waar hij als contractonderhandelaar werkzaam was in de verkoop van vliegtuigen. Na zes jaar maakte hij een overstap naar de cultuursector als zakelijk leider van twee ensembles, het Nederlands Blazers Ensemble en de Amsterdamse Bach Solisten. Na twee jaar werd hij vervolgens benoemd tot Zakelijk Directeur van het Nederlands Dans Theater in Den Haag. Hier werkte hij tien jaar. In juli van dit jaar nam hij afscheid van het NDT.

Na het Nederlands Dans Theater

Hülsmann wilde na 10 jaar, in de volgens hem zelf overi-

'Ik ervaar het als een nieuwe uitdaging om van Kasteel Amerongen een culturele onderneming te maken'.

gens 'de mooiste baan in de Nederlandse cultuur', nieuwe wegen inslaan. Met zijn ervaring en kennis van het culturele bedrijf ervaart hij het als een nieuwe uitdaging om van Kasteel Amerongen een culturele onderneming te maken.

Waarvoor is hij verantwoordelijk?

In zijn nieuwe functie is hij onder meer verantwoordelijk voor de fundraising voor en de uitvoering van de restauratie van het Kasteel, herstel van de museale functie, het professionaliseren van de organisatie en het opzetten van een nieuwe exploitatie.

Gezamenlijk met bestuur en fondsenwervingcommissie

Het Kasteel en zijn beroemde en unieke collectie kunstvoorwerpen, interieur en tuinen worden gerestaureerd met steun van het Ministerie van OCW (Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen) en de Provincie Utrecht. Onder leiding van de Commissaris van de Koningin, de heer Boele Staal, is de afgelopen jaren een reorganisatie gerealiseerd. Voor het werven van de nog benodigde 10 miljoen euro – 1 miljoen is reeds toegezegd – wordt ondersteuning geboden door een fundraisingcomité van vooraanstaande ondernemers.

Wat zijn de plannen van het fondsenwervingscomité?

Het bestuur, comité en de heer Hülsmann geven prioriteit aan het verbinden van grote particuliere fondsen aan het Kasteel. Er wordt tevens gewerkt aan het opzetten van sponsorrelaties ten behoeve van zowel eenmalige bedragen als meerjarige overeenkomsten. Kasteel Amerongen is een prestigieuze en zeer bijzondere omgeving waar presentaties kunnen worden gegeven of ontvangsten kunnen plaatsvinden. Een tegenprestatie kan bijvoorbeeld een naamsverbintenis tussen een bedrijf en het kasteel zijn.

De fondsenwerving zal hand in hand gaan met het uitbouwen van de culturele programmering van het Kasteel, zijn bijgebouwen en de tuin. *In het volgende bulletin meer.*

Foto's: Toos van Eck

Werk in uitvoering:
**De restauratie
van 't Huys**

Bij binnenkomst via de onderbrug is het direct duidelijk: er staat een schijnbaar woud aan stempels en formelen; de houten staketsels ondersteunen tijdelijk de gewelfvelden en de toogbogen. Vloeren zijn bedekt met houtspaanderplaten en hier en daar zijn roodwitte plastic linten gespannen. U kent ze wel. Tot aan de zomervakantie stond de uitvoering van de bouwkundige restauratie door omstandigheden op een laag pitje. Maar nu is deze toch echt in volle gang!

Hiernaast:
 een van de medewerkers van Jurriëns Monumenten Onderhoud tijdens de demontage van het noordelijke trekanker in de hal van de bel-étage.
 Linksonder:
 detail van de aange-taste trekstang.

Het gewelf in de benedenhal vertoont scheuren en één van de twee flauw getoogde bogen staat op instorten. Het is al zo lang onderstempeld, dat men het haast als collectieonderdeel kan beschouwen. Na het lichten van de bovenliggende strook plavuizen in de entreehal op de beletage en het verwijderen van zand en puin kwam het euvel aan het licht. Een geoxideerd stuk ijzer dat de bakstenen in de kruin van de boog door corrosie heeft verzwakt. Het ijzer is een trekanker dat uit lange smeedijzeren staven bestaat. Het is verankerd in de muur van de voormalige poorttoren en reikt tot aan het begin van de bovenbrug.

Linker pagina boven:
 de hal van het souterrain.

Linker pagina onder:
 de puincontainer bij de hoofdingang.

Toen in de tweede boog eenzelfde anker werd aangetroffen is besloten de gehele vloer te verwijderen. Omdat beide ankers gebroken zijn, en geen functie meer vervulden, en metingen hebben uitgewezen dat er geen gevaar voor verzakkingen of instorting bestaat, is besloten de trekankers niet meer in hun functie te herstellen. De verankering met het voorplein zal dus niet meer hersteld worden. De ankers zullen behandeld worden tegen corrosie en daarna, na documentatie, teruggelegd worden in het nieuwe zand op het gewelf, naast de boog. Als het metselwerk

De vloer ten tijde van de demontage met daaronder 17de eeuws bouwafval. (september 2006.)

van de gewelven en de bogen hersteld is, zal ook de vloer met de Bentheimer zandstenen plavuizen weer worden teruggelegd.

Scheuren en stuc

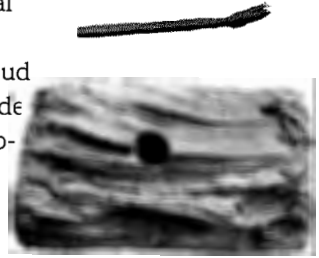
De wanden van de bovenhal vertonen vele scheuren en barsten. Deze zijn waarschijnlijk ontstaan door een combinatie van factoren. Een van die factoren is het rookkanaal in de noordelijke wand van de hal. Doordat het Huys door de laatste graaf permanent bewoond werd, werd er in de winter veel gestookt. Het metselwerk is plaatselijk zeer heet geworden en is gaan uitzetten. Doordat de verhitting plaatselijk was, is het metselwerk door het warmteverschil gaan scheuren. Bij de restauratie worden plaatselijk de loszittende delen verwijderd. Na het dichtzetten van de openingen in het metselwerk met een gietmortel van kalk, zal de bepleistering en de fijne stuc laag worden hersteld. Van het originele stucwerk zal zoveel mogelijk worden gehandhaafd. De aangeheelde scheuren zullen na restauratie niet geheel onzichtbaar weggewerkt zijn, net zoals andere sporen van bewoning en herstel.

Noten:

- 1 Balkkop: uiteinde van een balk welke in de muur is gemetseld.
- 2 Raveling: samenstel van balken rond een gat in een balklaag.
- 3 Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten voorheen Rijksdienst voor de Monumentenzorg in Zeist.

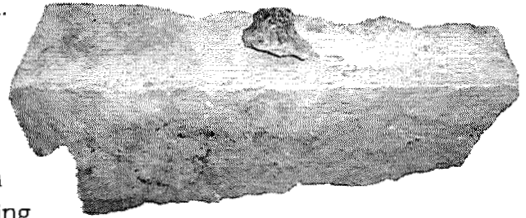
Zwam en houtrot

Naast de ingrijpende restauratie van het gewelf van de hal van het souterrain en de wanden en de vloer van de hal op de beletage, is de firma Jurriëns Monumentenonderhoud begonnen met het demonteren van de houten vloer van de Grote Zaal, vaak ook wel de Salon genoemd. De balkkoppen¹ en de schouw ravelingen² blijken toch aangetast te zijn door houtrot en zwam. Vooral de aangetaste ravelingen bij de twee schouwpartijen zorgen voor onvoorzien werk. De monumentale schouwen zijn door de aangetaste ravelingsbalken gaan verzakken. Onderzocht wordt nu op welke wijze dit probleem verholpen moet worden.

Zuidelijk diensttrappenhuis

Naar aanleiding van een locatiebezoek van medewerkers van de RACM³ kan de Stichting melden dat deze akkoord gaat met de reconstructie en uitbreiding van de voormalige tweede diensttrap. Dit trappenhuis is van essentieel belang voor de veiligheid van mensen en collectie in het Huys. Door de aanwezigheid van dit extra trappenhuis zal het Huys meer bezoekers kunnen ontvangen dan momenteel het geval is. Ook worden de zolders beter bereikbaar die deels als museale ruimte in gebruik worden genomen.

Van boven naar onder:
17de eeuwse kwastje,
gevonden onder de
vloer van de Grote
Zaal.

17de eeuwse hamer-
kop, gevonden onder
de vloer van de Grote
Zaal.

Zandstenen lateibalk
(een balk boven een
vensteropening).

Schoen gevonden
onder de houten vloer
in de Grote Zaal.

Vondsten

Tijdens het lichten van de vloeren van de Hal en de Grote Zaal op de beletage, zijn er tussen de houtkrullen en het stof een aantal vondsten gedaan. Zo zijn er bewerkte zandstenen bouwfragmenten gevonden welke vermoedelijk van het middeleeuwse kasteel afkomstig zijn. Ook is er een zeventiende-eeuws kwastje, een hamerkop en een schoen onder de houten vloer van de Grote Zaal tevoorschijn gekomen. Stuk voor stuk vertellen ze een klein stukje van de ongeschreven geschiedenis van het Huys.

Tekst: Yin Bongaerts

Foto's: Toos van Eck

© Stichting Kasteel Amerongen, Amerongen 2006

Aandacht voor kreunende en steunende interieurcollectie

'Wat hebben de zorg voor dansers en de kasteelcollectie met elkaar gemeen? Ze zijn allebei zeer delicaat en hebben aandacht en 'onderhoud' nodig om het beste uit ze naar boven te halen. Maar dansers kunnen klagen en het Huys en de historische collectie niet', met deze woorden introduceert directeur Jaap Hülsmann de workshop in september over interieur en klimaatbeheersing en benadrukt daarmee dat het ónze taak is de klachten te onderkennen.

Foto's boven:
omzichtig wordt het
grote schilderij uit de
salon weggehaald.

Sprekers waren:

Jan Roest
*Van Hoogevest
Architecten*

Nico van der Woude
Kees Zandijk
BNA

Maikel Ritmeijer
TU-Eindhoven
Edgar Neuhaus
TU-Eindhoven

Monumentale, historische gebouwen als Kasteel Amerongen hebben zowel te lijden van het binnen- als van het buitenklimaat. Zo kan een loeiende gaskachel funest zijn voor de meubels en veroorzaakt verkeerde ventilatie houtrot. Een vloerverwarming op twintig graden Celsius kan weer zorgen voor enorme tochtstromen.

Problematiek waarin bouwfysicastudenten, studenten bouwkunde, architecten en bouwhistorici tijdens de workshop 'Interieur en klimaatbeheersing' hun tanden konden zetten. Hoe ga je om met installaties die in vroegere tijden zijn aangebracht? Het Kasteel bood plaats aan discussie.

Onder de loep

Het Huys in restauratie bleek bijzonder inspirerend voor een workshop als deze. Na een presentatie over de huidige

status van het interieur en de collectie van het Huys werden voorstellen gedaan die de klimaathuishouding van het kasteel kunnen verbeteren. Studenten van de Technische Universiteit Enschede presenteerden hun bevindingen van enkele museale vertrekken en restaurateur/conservator Nico van der Woude en Lodewijk Gerretsen lieten de deelnemers zichtbare sporen van instabiele klimaatbeheersing zien.

Sporen zoeken

De bewoners van Kasteel Amerongen waren begin twintigste eeuw trots op hun moderne verlichting in het huis. En na jaren van winterkou maakte centrale verwarming het hen een stuk behaaglijker. Nog wat later veranderde de functie van het kasteel ook nog eens drastisch. Bewoners verhuisden naar andere vertrekken, die omgebouwd werden naar destijds moderne eisen en de overige vertrekken werden museum, door een groot publiek te bezichtigen. Al deze veranderingen hebben hun sporen achtergelaten op het interieur van het kasteel. Denk bijvoorbeeld aan de beschadigde houten vloer in de Grote Zaal (*u kunt er meer over lezen in het artikel: 'Werk in uitvoering: restauratie van 't Huys' op pagina 6*). Maar ook boerenkarren in de 'garage' en schilderijen in de museale ruimten zijn door vocht aangetast. De laatste hebben nogal wat schade geleden door bijvoorbeeld instabiele vochthuishouding.

Kennisoverdracht

De gasten van de workshop dachten ook mee over het wegwerken van al die sporen en het 'museumklaarmaken' van het Huys. Goede klimaatbeheersing vereist toevoeging en vervanging van 'ouderwetse' installaties en rondleiden van publiek betekent een modern blus-, beveiligings- of communicatiesysteem. Aanpassingen als deze betekenen ook verwijdering van door de bewoners aangebrachte noviteiten waarop ze in de twintigste eeuw juist zo trots waren. Denk bijvoorbeeld aan de ouderwetse elektriciteitsdraden op het plafond van de Eetzaal (*red. tijdens een 'restauratierondleiding' zal uw rondleider u daarop wijzen*). Behoud

Jaap Hülsmann

Links en linksonder: om het ventilatie-voud* te meten, is er tracer-gas (sf₆) losgelaten in een aantal ruimtes van het huis.

Rechts: thermografische opname van de oost-zijde van het huis.

je ze vanwege cultuurhistorische redenen of werk je ze weg en pas je ze aan naar onze maatstaven? En hoe en op welke manier doe je dat? Bovenstaande voorbeelden zijn nog maar een paar krenten uit de pap van voorbeelden waarover hevig werd gediscussieerd. Kasteel Amerongen is op deze dag een bruisende plek voor kennisoverdracht, waarin inzicht werd verkregen in de huidige stand van zaken op het gebied van conservering.

Tekst: Mireille van Ruiven

Foto's: Toos van Eck (pagina 10/11)

Foto's hieronder: Maikel Ritmeijer TU-Eindhoven

* Ventilatie-voud: het aantal malen per uur dat de gehele ruimte met een hoeveelheid verse lucht wordt verversd die gelijk is aan de betreffende ruimte.

MEER INFORMATIE

Wilt u meer weten over dit onderwerp? Kijk dan op de website van studenten bouwfysica van de Technische Universiteit Enschede. Door het Instituut Collectie Nederland zijn in 2003-2004 in Kasteel Amerongen metingen verricht op 24 plaatsen betreffende temperatuur, relatieve vochtigheid en

hoeveelheid licht. Er is geprobeerd met behulp van de meetresultaten een duidelijk beeld te vormen over het heersende binnenklimaat en dit te verklaren. Aan de hand van de literatuur en de beperkingen die het gebouw stelt, zijn eisen opgesteld waaraan het binnenklimaat moet voldoen:

<http://archbps1.campus.tue.nl/monuments/NEamerongen.html>

Studieweek op Kasteel Amerongen

Vanuit Amsterdam naar Amerongen om er vervolgens een week kennis op te doen in preventieve conservering in historische gebouwen met collectie. Dat was de opdracht van elf bachelorstudenten van de nieuwe opleiding Conservering en Restauratie aan de Universiteit van Amsterdam begin juni 2006.

De opdracht bestond voornamelijk uit een oefening hoe te adviseren op het gebied van actieve en preventieve conservering, met daarnaast eventuele restauraties van objecten en ruimten in het kasteel. Deze opdracht was tevens het eindproject van een jaar waarin alle mogelijke disciplines (schilderijen, papier, metaal, meubels, historische binnenruimten en moderne kunst) van de opleiding aan bod zijn gekomen. De studenten zullen straks dan ook moeten gaan kiezen welke richting zij in het komende masterjaar willen gaan volgen. Vanwege het interieur en de collectie op Kasteel Amerongen was het voor ieder dè plaats bij uitstek.

Voor ieder valt er wat te leren.

Voor ieder wat wils

Het programma behandelde per dag twee disciplines. De studenten, opgedeeld in twee groepen, zijn samen met een restaurator / docent het kasteel in gegaan voor een analyse. De docent vertelde in de ochtend iets over de objecten (willekeurig) in het kasteel betreffende zijn vakgebied, zodat er in middag zelf over mogelijke conservatie en restauratie nagedacht kon worden. Zo werd er met de discipline 'papier' gekeken naar de mogelijkheden in de Bibliotheek en de Studeerkamer, bij 'textiel' werd er vooral gekeken in de Gobelinkamer en met 'schilderijen' in de Grote Zaal. Opvallend was dat restauratoren in praktijk verschillende behandelmethodes hanteren als het gaat om een kunstobject. Wat bijvoorbeeld voor de meubelrestaurator misschien onmogelijk was, bleek voor de textielrestaurator het proberen waard. >

Hierboven en rechts:
het schoonmaken van
enkele schilderijen in
de Grote Zaal

Regen en onweer!

Naast de behandelmethodes is er ook gesproken over risicoanalyse en succesfactoren, zoals het werk van vrijwilligers. Maar de grootste aandacht was er voor preventieve conservering. Bij preventieve conservering moet er gedacht worden aan de omgevingsfactoren en bewaaromstandigheden, waarvan klimaatconditie een van de belangrijkste is. Dat er snelle veranderingen kunnen plaatsvinden, bleek halverwege de week. Na een heuse hittegolf volgden er op woensdag fikse regen- en onweersbuien, waardoor de temperatuur van ruim 30°C daalde naar 18°C. Het binnenklimaat veranderde dan ook direct, wat met name op de Bovengalerij merkbaar was. Aan de studenten de taak om direct in te springen op de bewaaromstandigheden.

Zelf aan de slag

Na veel informatie en kennis opgedaan te hebben, was het op vrijdag dan eindelijk zover; de studenten mochten zelf aan het werk. Samen met schilderijenrestauratrice K. Seymour is de eerste groep aan de slag gegaan met de schilderijen in de Grote Zaal. Enkele schilderijen moesten worden schoongemaakt (stof, insecten en zelfs koffiefilters als inge-

nieuw stelpropje werden verwijderd). Ook werd het oude ophangstelsel vervangen door een nog niet definitief, maar wel nieuw en verbeterd systeem. De tweede groep heeft meubelrestaurator H. den Otter meegeholpen met het verplaatsen van twee 17e eeuwse marqueteriekasten uit de Grote Zaal naar de Eetzaal, waar deze tijdelijk zullen worden ondergebracht. De kasten, die toegeschreven kunnen worden aan Jan van Meekeren, zijn tevens onderzocht op houtworm en daarna zorgvuldig ingepakt.

Aan het einde van de dag was er tijd voor een korte evaluatie, waarin de studenten concludeerden dat het een zeer leuke en leerzame week is geweest op het kasteel. Door een week mee te lopen in de praktijk is het maken van een persoonlijke keuze eenvoudiger geworden.

Tekst: Lieve Elshout, stagaire

Foto's: Lieve Elshout en Toos van Eck

Jurriëns
 Monumenten Onderhoud
 Techniekweg 42
 Postbus 40383
 3504 AD Utrecht
 Tel. 030 - 2424001
 Fax 030 - 2424002

www.monumentenonderhoud.nl
mail@monumentenonderhoud.nl

JURRIËNS | MONUMENTEN ONDERHOUD

Van ambachtelijk herstellen tot
'academisch stofzuigen':

de Engelen van Amerongen

In Kasteel Amerongen werkt een bijzondere groep mensen, de engelen worden ze genoemd. Geheel op vrijwillige basis werken zij mee aan het behoud van het interieurtextiel uit de 17de tot 20ste eeuw. Begonnen zij met naald en draad te verstellen, in de loop der tijd ontwikkelde hun werk zich tot heuse textielconservering.

Rechter pagina links
boven:
de middaggroep bevestigt het laatste gordijn aan het hemelbed in de Koningskamer.

Rechter pagina rechts-
boven:
kromme naald, fijn garen en oude textiel zijn bij Ellen in goede handen.

Hier onder:
begeleidster en coördinator van de engelen: Josine Verdegaal-Hoefhamer.

Het huis Amerongen is een woonhuis op en top. Het interieur is door de eeuwen heen gevormd door constant bezit van twee families (Van Reede en Bentinck) die nauw met elkaar verweven zijn. Door de eeuwen heen is er huisgehouden in de goede zin van het woord. De mate waarin was aan fluctuaties onderhevig. In de 19de eeuw was er een periode dat het huis sporadisch bewoond werd en de verzorging overgelaten werd aan personeel. Maar toen graaf Bentinck er woonde en onderdak verleende aan de Duitse keizer, werd het huis bevolkt met alleen al honderd personeelsleden!

Grote opknapbeurt

Toen de graaf het huis erfde (in 1879) werd het aan een grote opknapbeurt onderworpen om er een gezellig familiehuis van te maken. Zo werden zwaar beschadigde tapisserieën van zolder gehaald en weer teruggeplaatst. Dit laatste roept vragen op hoe er door de tijden heen werd gezorgd voor meubelstukken en gordijnen, wanneer bepaalde onderdelen werden aangeschaft, weer werden opgeborgen op zolder, verplaatst naar een ander vertrek en bovenal hoe een en ander werd onderhouden. Gelukkig zijn er archiefstukken te over en is veel onderzoek moge-

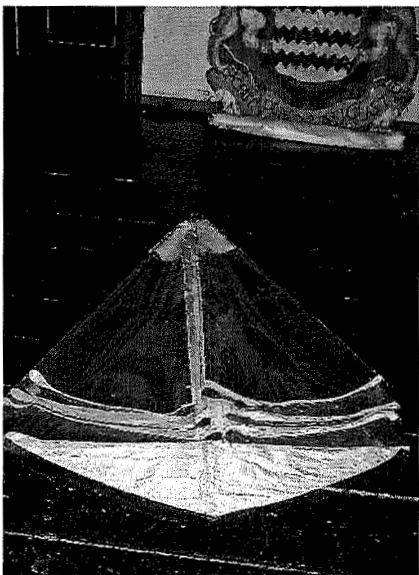
lijk. We gaan er nu van uit dat de bewoners hun bezittingen altijd als kostbaar hebben ervaren en als zodanig hebben behandeld. We gaan er ook van uit dat het deskundig gebeurde, omdat al deze objecten anders niet in deze schitterende staat tot ons gekomen zouden zijn.

Museum

In 1977 werd Kasteel Amerongen met inboedel eigendom van de Stichting Kasteel Amerongen en kreeg het museumstatus. In een museum mag je en kun je tot op zekere

Hierboven links:
de ochtendgroep werkt
ook aan de bedgordij-
nen, op de achtergrond
de auteur.

Hierboven rechts:
Engelenwerk is
meestal handwerk...

Links: rode zijden-velours mantel, hier zig-zag opgevouwen.

Rechts: de zijden-velours mantel is onderdeel van een 'peer'- kostuum, in het Ierse Hogerhuis gedragen door, Van Reede, 5de graaf van Athlone, tweede helft 18de eeuw².

hoogte klimaat en inrichting naar je hand zetten. Duidelijk moge zijn dat hiervan in Amerongen geen sprake kon zijn. Men was genoodzaakt bezoekers toe te laten, concerten in huis te laten plaatsvinden hetgeen, samen met het wegvallen van een reguliere huishouding, een grote belasting vormde voor het interieur. Dit beseffend organiseerde de Stichting Textielcommissie Nederland in 1979 een textieldag op Amerongen met het thema Interieurtextiel. Onder leiding van ir. J. Lodewijks¹ werden we rondgeleid en aanschouwden we schitterende gordijnen, tapisserieën, meubelstukken met zijde bekleed en vloerkleden. Sommige in deplorabele staat, andere in uitstekende staat. Curieus was dat twee uitersten zich in een en dezelfde ruimte bevonden, namelijk de van kleur uitzonderlijk mooie wandtapijten en de door licht in ernstige mate aangetaste lambrequins! Dit op zich vraagt om nader onderzoek: zijn dit werkelijk de tapisserieën die (gescheurd en wel) van zolder kwamen; waar zijn deze gordijnen vandaan gekomen, want deze lichtschade kán bijna niet in de Gobelinkamer zijn ontstaan. De inrichtingsgeschiedenis van het huis is een heel interessante!

Engelen

Die textieldag heeft duidelijk gemaakt dat er een deskundige aanpak nodig was en het plan werd geboren een groep

vrijwilligers bijeen te brengen die zich zouden gaan inzetten voor het behoud van de textilia, onder begeleiding van Carin van Nes van het Centraal Laboratorium (het huidige ICN). Inmiddels was er in Amerongen een vriendenclub van het kasteel geboren en van daaruit werden de taken verdeeld. Een groep van tien dames zou de 'textiel gaan doen'. Ze werkten in de Koningskamer, die tevens als depot dienst deed, op een hoekje van een tafel, zonder licht, zonder materialen en zonder geld! Wel was er educatie: één keer per veertien dagen kwam Carin van Nes instructies geven, een taak die na enkele jaren werd overgenomen door Sytske Stratenus die dit tot eind jaren '90 heeft voortgezet. Er werd geleerd met kromme naalden en uiterst fijn garen te werken, spansteken te maken, er werd gewassen in een grote platte bak met een juiste zeepoplossing, er werden nieuwe zomer-gordijnen gemaakt voor het hele huis en alle textieldagen werden trouw bezocht. Vanwege hun engelengeduld werden zij door een bezoeker tot 'engelen' gedoopt. Na een aantal jaren in de Koningskamer kwam er een mooie lichte kamer beschikbaar, de Engelenkamer, met grote tafels, verlichting en wat zoal nodig is. Wat aanvankelijk werd genoemd 'het doen van de textiel' ontwikkelde zich tot textielconservering en 'oude gordijnen herstellen' werd antiek textiel behouden. Hoe professioneel de engelen zich ontwikkeld hebben, blijkt wel uit de wijze waarop zij een komende grote restauratie van het huis hebben voorbereid. Ze hebben alle textiel in het depot op verantwoorde wijze ingepakt. Creatief was de oplossing de enorme mantel samen met een zware Melinex te zigzaggen (*zie foto's linksboven*). Zo ontstaan geen vouwen, kan het materiaal wel ademen en is er niet al te veel ruimte nodig. (Voorheen was deze mantel in een kist gevouwen). Ook blijkt alles te zijn geregistreerd en gedocumenteerd. Gedurende al die jaren hebben de engelen een journaal bijgehouden, foto's gemaakt, restauratieverslagen geschreven en verplaatsingen van stukken geregistreerd.

Vaardigheden en houding

Het is duidelijk dat de engelen zich in de loop der jaren vaardigheden hebben eigengemaakt die noodzakelijk zijn

Grote foto:
een lambrequin uit de
Grote Zaal.
(Gedrapeerde versie-
ring, bovenaan han-
gend voor een hoog
raam, tussen twee met
koorden opgenomen
gordijnen).

Kleine foto:
detail lambrequin met
breuk in de zijde.

voor het verantwoord
omgaan met antiek textiel.
De oorspronkelijke keuze
om 'de textiel te gaan
doen' had niet zozeer te
maken met affiniteit met
deze discipline (er waren

ook vrienden die kozen voor de tuin, koper poetsen of rondleiden) als wel met het huis. Men begon er eenvoudig aan omdat er veel te repareren viel. Al werkende ontwikkelde ieder zo zijn eigen specialisme. De een heeft een voorkeur voor het maken van steunen, de ander werkt dolgraag met heel fijn garen en op de vierkante millimeter. Een derde wil liever aan grote objecten werken met lange naden en regelmatige steken, of oude fragiele stukken op verantwoorde wijze ontdoen van stof. Weer een ander heeft het ware gevoel van de archivaris en legt alle handelingen vast op papier. Hadden niet alle engelen in eerste instantie affiniteit met textiel, ze behoren wel allemaal tot een generatie die op school of thuis geleerd heeft met naald en draad om te gaan ten behoeve van behoud. Daar het handwerkonderwijs langzamerhand is verdwenen is er een soort tweedeling ontstaan die de aanwas van engelen bemoeilijkt. Aan de ene kant zijn er de liefhebbers van het textiele handwerk die zich in verenigingsverband zijn gaan

specialiseren (meestal in één techniek) en die veelal gericht zijn op het vervaardigen van nieuwe producten. Aan de andere kant zijn er de mensen die nog nooit een naald en draad hebben vastgehouden, en te jong zijn om ooit een gestopte sok te hebben gezien, laat staan te weten wat stoppen is. De eerste groep heeft de vaardigheden van een ware ambachtsman. Kennis van en het inzicht in textiel zijn goed ontwikkeld, maar vaak ontbreekt het gevoel al deze vaardigheden terughoudend en met respect voor het oude te gebruiken. De tweede groep heeft misschien een potentieel aan talenten maar moeten een enorme barrière overwinnen: namelijk het imago van truttigheid. Zodra dat lukt, ontdekken ze dat het niet louter theekransjes en gezelligheid is, maar een weelde aan moderne materialen, ondersteunende techniek en noodzakelijke efficiency.

Heel voorzichtig verwijderd Inge enkele oude stiksels.

Engelenwerk in de toekomst

Hoe dan ook, engelenwerk is er in de toekomst in overvloed. Eén van de engelen is van plan aan de hand van wat we in huis hebben manieren van onderhoud en restauratiemethoden in kaart te brengen. In de jaren '60 werd restauratie omgezet in conservering (immers wij waren purist, hetgeen betekende consolideren en niets toevoegen; iedere vorm van slijtage en/of beschadiging is een document). Het gevaar dreigde dat het restauratieambacht zou verdwijnen. Want de discussie werd gevoerd tussen enerzijds de aanhangers van diverse lijmsorten, die elkaar opvolgden als de ideale hechting voor het aanbrengen van een steunlaag, en anderzijds de aanhangers van de spansteek. Inmiddels is deze discussie door het gezond verstand ingehaald en kiezen we voor ieder object de beste oplossing. Reversibiliteit blijft echter een vereiste. We moeten ons wel realiseren dat daarmee de restauratiemethoden van voor de jaren '60 dreigen te verdwijnen. Dan is er de huishouding. Tegelijkertijd met het aan de kant zetten van restauratietechnieken werd met de intrede van kunststoffen, synthetische boenwas et cetera de dagelijkse zorg voor het huis tot een minimum teruggebracht. Helaas degradeerde daarmee ook de waarde en het begrip van het fenomeen

huishouden. Er resteerde een oppervlakkigheid: als het er maar schoon uitziet. Gelukkig is via onze Engelse burens het besef ontstaan dat huishouden de meest basale vorm van onderhoud is. Textielconservering is voor een belangrijk deel het zorgen dat invloeden uit de omgeving geen vat op die textiel kunnen krijgen. De rol van de engelen wordt er een van hulp bij onderhoud in de breedste zin van het woord. Zij zullen betrokken worden bij werkzaamheden die voortvloeien uit onder meer inspectie en bescherming tegen veroudering en de natuurlijke invloeden van de omgeving, zoals het op deskundige wijze stofvrij houden van gordijnen. Verantwoord huishouden is dus, zich bij alles wat ze doen afvragen: waarom doe ik het zo, wat gebeurt er op micro-niveau, zijn er betere alternatieven, oftewel 'academisch stofzuigen'.

Samenwerking op verschillende niveau's

Zodra er een probleem opdoemt dat specifiekere kennis en vaardigheden vereist, worden diverse deskundigen (technici, kunsthistorici) ingeschakeld om de mogelijkheden te onderzoeken alvorens een restauratieplan op te stellen. Dit zal onder meer gebeuren voor de lambrequins uit de Grote Zaal. Deze zijn voor het oog gaaf, maar breekbaar als het fijnste glas en zo gemodelleerd dat het een niet meer te veranderen vorm heeft aangenomen (*zie foto's pagina 20*). Ook het Marotbed is al jaren een bron van zorg, omdat de zijde waarmee het houten snijwerk is bekleed voor een groot deel is verdwenen en sterk vervuild. Evident moge zijn dat bij dergelijke objecten de gehele restauratie of conservering uit nogal wat verschillende werkzaamheden zal bestaan. Deze werkzaamheden worden elk uitgevoerd door degene die daar het meest geschikt voor is. Zo zullen er professionals (voornamelijk het onderzoek naar en het vaststellen van het restauratieplan), studenten (ervaring opdoen) en engelen naast elkaar werken. Dat engelen in dit proces hun plaats hebben verdiend, is te danken aan het feit dat zij op hun gebied een professioneel niveau bereiken. Door iedereen te betrekken bij dit soort projecten, werken we naar een bewustzijn dat een ieder een

¹ Ir. J. Lodewijks, destijds directeur van de Werkplaats tot herstel van antiek textiel, verbonden aan het lab van vezeltechnologie van de TU Delft, waar veel onderzoek werd gedaan naar nieuwe conserveringsmethoden.

² Mulder, A.W.J. Het Kasteel Amerongen en zijn bewoners, Maastricht 1949, pagina 140.

onmisbare schakel in het geheel is. Begrip en kennisneming van het hoe en waarom van elkaars handelingen maakt iedereen, ook de handwerkslieden, onmisbaar en levert waardering op. Zodra er een wisselwerking is tussen theoretici en ambachtslieden komen we tot de beste resultaten. Ambacht en theorie, techniek en wetenschap (puur onderzoek) zijn dan ook geen tegenpolen, het zijn elkaar inspirerende vakgebieden.

Tekst: Josine Verdegaal-Hoefhamer

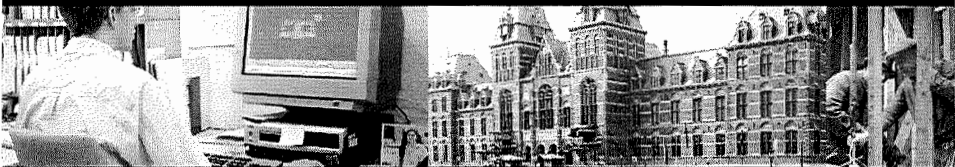
Zij is als zelfstandig restaurator van antiek en textiel onder meer werkzaam op Kasteel Amerongen.

Foto's: Toos van Eck / Bijschriften: Bertje Rotgans

Dit artikel werd eerder gepubliceerd in Cr (interdisciplinair tijdschrift voor Conservering en Restauratie), thema ambacht en academie, nummer 2 jaargang 7 zomer 2006.

van hoogevest architecten

Bureau voor Architectuur en Restauratie
Bureau voor Bouwtechnisch Advies
Bureau voor Architectuurhistorie Kariatiden

Van Hoogevest Architecten begeleidt het bouw- en restauratieproces van begin tot eind: van onderzoek en schets tot realisatie.

Van Hoogevest Architecten BV
Westsingel 9 / 3811 BA Amersfoort
T 033 - 463 17 05 / F 033 - 461 08 54
bureau@vanhoogevest.nl / www.vanhoogevest.nl

”Het bruist op Kasteel Amerongen”

Interessante lezingen over 'kasteelverwante' onderwerpen en bijpraten van donateurs; dat gebeurt eens per jaar in het Koetshuis. Altijd afgesloten met van 'een hapje en een drankje'.

De voorzitter van de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen, de heer Willem van Ommeren is dit jaar optimistisch gestemd: de restauratie is na enkele jaren van voorbereiding nu in volle gang, de beleidsplannen voor de komende jaren zijn uitgewerkt in een 'rapport toekomstperspectief' en de personele bezetting is eindelijk volledig. De heer Arthur Evers, bestuurslid van Stichting Kasteel Amerongen, onderstreept dit in zijn betoog over de financiële middelen en de fondsenwerving. De nieuwe directeur, Jaap Hülsmann zal bij het werven van fondsen een belangrijke rol spelen en om die reden kan hij vandaag niet aanwezig zijn.

Respect voor het monument

De ontwikkelingen tot nu toe en de plannen voor het behoud van Huys en tuin worden met behulp van een powerpointpresentatie verduidelijkt. "Bij een restauratie is respect voor het monument uitgangspunt", vertelt de coördinator van de restauratie, de heer Jan Roest (Van Hoogevest Architecten). Er wordt gebruik gemaakt van historische materialen en het werk is consoliderend van aard. Bij de restauratie komt men steeds voor verrassingen te staan, wat hij aantoont aan de hand van een serie opnames van een roestig trekijzer dat is aangetroffen in de gewelfboog van het onderhuis. Deze roest is een belangrijke oorzaak van de scheuren in de muren. Conservator Lodewijk Gerretsen geeft de aandachtig luisterende bezoekers wat voorbeelden van de conserverende maatregelen die ten behoeve van de collectie getroffen zijn. Studenten van de Universiteit van Amsterdam hebben daarbij meegeholpen.

Een boek in wording

Schrijver Luc Panhuysen is door de SVKA uitgenodigd om te vertellen over de voor Amerongen interessante hoofdpersonen uit het boek waar hij mee bezig is: Godard Adriaan, baron van Reede, vrijheer van Amerongen, zijn echtgenote

Margaretha Turnor en hun zoon Godard, Baron van Reede, vrijheer van Amerongen, heer van Ginckel. Het boek handelt over het overleven van kleine en grote verbanden in het laatste deel van de zeventiende eeuw. De eigenaars van Kasteel Amerongen zijn belangrijk voor het politieke leven van de provincie in die tijd.

De schrijver put zijn informatie uit de brieven van het echtpaar, die zich nu bevinden in het Utrechts Archief. Godard Adriaan schreef wel honderd brieven per maand. Hij dicteerde soms aan verschillende secretarissen tegelijkertijd! Zijn vrouw Margaretha schreef haar man drie maal in de week. Die brieven zijn bewaard gebleven in het reiskistje, wat zich nog bevindt in het Huys. Ze bieden een goede indruk van het leven van het adellijke gezin.

Voordat het boek echter tot stand gekomen is, zal de heer Panhuysen nog menige bron onderzoeken, waarbij de medewerkers van Kasteel Amerongen hem graag ter wille zijn. Terwijl de schrijver aan het einde van de middag zijn boek *'De Ware Vrijheid'* (in 2005 uitgegeven), over de gebroeders de Witt, signeert; wisselen sommige rondleiders al informatie met hem uit...

Tekst en foto's: Els Vink

Hier boven en rechts:
schrijver Luc Panhuysen.
Na afloop signeerde hij
zijn boek *'De Ware
Vrijheid'* en wisselt infor-
matie uit.

Linkerpagina:
Willem van Ommeren.

'Buitenplaats Amerongen' van start

Begin september zijn Erika en Peter-Paul Swijnenburg van start gegaan met hun bedrijf 'Buitenplaats Amerongen'. Zij beschikken sinds die datum over een vier monumentale locaties op het terrein van Kasteel Amerongen met elk een eigen uitstraling. Het Poortgebouw, de Oranjerie, het Koetshuis en de Paardenstal.

Erika en Peter-Paul hebben de afgelopen jaren o.a. gewerkt in verschillende cateringbedrijven en de internationale hotellerie, en waren al geruime tijd op zoek naar een plek om een locatie te starten. Na verschillende gesprekken met Stichting Kasteel Amerongen, zijn zij sinds 1 september 'officieel' gestart.

De benedenverdieping van het Poortgebouw is ingericht als Grand Café. In het weekeinde (tijdens het tuinseizoen) en in de zomervakantie kunnen de toeristische en de regionale gast hier genieten van een drankje en hapje. Op de bovenverdieping van het Poortgebouw zijn een tweetal vergader- of dinerzalen ingericht. Tevens bieden de Oranjerie en het Koetshuis, met bijbehorende Paardenstallen, zaal-

ruimten voor stijlvolle bijeenkomsten behoeve van zowel de zakelijke als de particuliere markt. De aard van deze besloten bijeenkomsten bestaat uit vergaderingen, trainingen, recepties, diners, productpresentaties, avondfeesten en teambuilding activiteiten. De Oranjerie is in gebruik als huwelijksparviljoen en is officiële trouwlocatie van de gemeente Utrechtse Heuvelrug.

Werkwijze

Buitenplaats Amerongen verhuurt de panden exclusief. Dit wil zeggen dat de ruimte uitsluitend ter beschikking van die groep staat. De horeca zal geëxploiteerd worden in lijn met de doelstellingen van Stichting Kasteel Amerongen, waarbij de historische borging van de gebouwen zwaar meeweegt. Niet alleen door het letterlijk voorzichtig omgaan met de gebouwen, maar ook door de gehele positionering van Buitenplaats Amerongen op de markt, welke gericht wordt op het midden- en bovenmodaal segment. De smaakvolle balans tussen modern en historisch zorgt voor een verrassend vormgegeven interieur. Hierbij worden historische elementen (patronen, afbeeldingen) op een eigentijdse manier vormgegeven en toegepast in het interieur van de panden. Gebruik van basic en natuurlijk materiaal vormt de basis om een eerlijke en stijlvolle uitstraling te creëren.

Eten en drinken

Ons culinair product is van hoge kwaliteit. Wij bieden een ruime en veelzijdige keuze op het gebied van eten en drinken, waarbij het assortiment op een bijzondere wijze wordt gepresenteerd door het gebruik van uitzonderlijk porselein, het geven van extra productinformatie en de service van de medewerkers. Er wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van leveranciers die maatschappelijk verantwoord ondernemen (denk aan fair-trade koffie en thee, gebruik van biologische producten en ingrediënten).

De eerste anderhalve maand is voor Buitenplaats Amerongen een groot succes. Er werden circa 25 ontvangsten uitgevoerd (waaronder de eerste huwelijksvoltrekkingen in de Oranjerie). Daarnaast waren er enkele grote evenementen, zoals de Open Monumentendag en de Antiekbeurs Kasteel

Amerongen. Hierbij hebben bezoekers van het terrein kennis kunnen maken met de vernieuwde interieurs van het Poortgebouw en de Oranjerie.

De toekomst

Er zijn volop plannen, met als doel, in samenwerking met Stichting Kasteel Amerongen en de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen, het kasteelterrein als geheel nog sterker op de kaart te zetten; door middel van arrangementen, een goede coördinatie van commerciële en culturele activiteiten, rondleidingen en invulling van de culturele agenda. Daarnaast staan voor begin volgend jaar de renovatie van Koetshuis en Stalgebouw op stapel, ook hier zijn veel grootse plannen voor, waarover u te zijner tijd zeker verder wordt geïnformeerd.

Tekst en foto's:

Erika en Peter-Paul Swijnenburg

VVV-kantoor op nieuwe locatie

Sinds 27 augustus 2006 is het VVV-kantoor gevestigd in het gerestaureerde Poortgebouw van Kasteel Amerongen.

Het kantoor ziet er gezellig uit, met olijfgroen schilderwerk en antieke grijsblauwe plavuizen op de vloer. Hoe verloopt een dag werken aldaar?

'Eerst hadden we het uitzicht over de boventuin," vertelt Els Vink, die elke week een dag in het VVV-kantoor is. "Dat was natuurlijk heel mooi. Maar hier hebben we meer ruimte en bovendien hebben we zicht op alles wat er gebeurt. We kijken uit op de Laan en we kunnen zien wie er door het hek komt, dat is heel praktisch."

Op dat moment komt er een schoolklas het hek door. "Wacht," zegt Els, "ik ga even zeggen dat de kinderen wat rustiger moeten zijn. Er is namelijk net een huwelijksvoltrekking aan de gang."

We vragen ons

natuurlijk af wat de kinderen bij het kasteel komen doen. Het blijkt een klas op schoolkamp, bezig met een speurtocht en nieuwsgierig naar wat er zich achter het kasteelhek bevindt. "Veel schoolklassen maken een dorpswandeling," vertelt Els. "De kinderen kunnen ook de toren van de Andriesskerk beklimmen: activiteiten die bij de VVV geboekt worden kunnen."

"Verder zijn er veel aanvragen voor een excursie naar het Stuwcomplex en komen er groepen mensen voor een rondleiding door en rond het kasteel. Het is een levendige bedoening!" Haar werk bij de VVV vertolkt Els daarom als volgt: "Het is heel afwisselend werk. We hebben hier natuurlijk allereerst de kaartverkoop voor de kasteel-

tuin en de rondleidingen, maar daarnaast hebben we een informatieve functie naar de toeristen. We bieden wandelroutes, fietsboekjes, kaarten en dergelijke, maar ook verkopen we Irisbonnen. Er is altijd wat te doen!"

*Tekst en foto:
Marian Schalk-
Meijering*

VVV-kantoor in fraai gerestaureerd Poortgebouw.

AGENDA: HUISCONCERTEN 2006-2007

Al is het Koetshuis voorlopig gesloten in verband met een verbouwing, de immer gewaardeerde muziek blijft klinken op het kasteelterrein. Met veel plezier kondigt de Muziekcommissie het nieuwe concertprogramma voor het seizoen 2006 – 2007 aan. U bent van harte welkom in de Oranjerie of het Poortgebouw.

Vóór het verschijnen van het Bulletin heeft het eerste Huis-concert met Nermin Tulic reeds plaatsgevonden.

'HANS EN GRIETJE'

zondag 10 december 2006

aanvang: 14.30 uur

Verrassend 'Kinderconcert' door studenten van het Koninklijk Conservatorium Den Haag. De vocale en instrumentale poppenkast voorstelling genaamd 'Hans en Grietje', een tekstbewerking door Roald Dahl van de bekende opera van de componist Humperdinck. De mezzosopraan Eva Kroon uit Amerongen is een van de vocalisten. Leeftijd vanaf 6 jaar.

RALPH MEULENBROEKS

zondag 21 januari 2007

aanvang: 14.30 uur

Vooraanstaand viola da gamba speler Ralph Meulenbroeks is verheugd te zijn uitgenodigd om in Amerongen te komen musiceren. De commissie waardeert het zeer dat hij enthousiast de uitnodiging heeft aangenomen. In 2005 is hij door het muziektijdschrift *Klassieke Zaken* gehonoreerd als een van de beste viola da gamba spelers van zijn tijd.

FRANS BREKELMANS

zondag 25 maart 2007

aanvang: 14.30 uur

Frans Brekelmans is een gerenomeerd gitarist. Werken met een overduidelijk zuidelijk en vlammend temperament worden ingebed door werken met een ingetogen karakter. Het concert is door de volgorde en combinatie van werken opgebouwd als een boeiend verhaal.

MIRANDA TRIO

zondag 20 mei 2007

aanvang: 14.30 uur

Het MirAnDa trio brengt een programma van o.a. Nederlandse, Russische en Franse makelij, besprenkeld met een Oosters parfum. Het trio is gevormd door de harpiste Mirjam Rietberg, de sopraan Anna Azernikova en de fluitiste Dasha Beltiukova.

Toegangsprijzen:

Volwassenen € 12,50 / jongeren € 6,00

Reserveringen via mevrouw Adèle

Struyck, telefoon 0343-481702,

e-mail: a.struyck-ismay@hccnet.nl

Kaarten eveneens verkrijgbaar

aan de kassa van de Oranjerie of het Poortgebouw.

Dolf van Dantzig

Zondag 3 september overleed op 84-jarige leeftijd Dolf van Dantzig in zijn huis aan de Bergweg.

De laatste jaren werden meer en meer getekend door voortschrijdende beperkingen van zijn beweging en geheugen. Jarenlang is Dolf van Dantzig nauw betrokken geweest bij de organisatie van de Huisconcerten van Kasteel Amerongen. Muziek en in het bijzonder klassieke muziek speelde een doorslaggevende rol in zijn leven. Als jongeling van zes jaar kreeg hij zijn eerste vioollessen. Een carrière als uitvoerend musicus is het niet geworden, maar wel kwam zijn droom uit om zich geheel aan muziek te kunnen wijden toen hij in 1968 tot zakelijk directeur van het Concertgebouworkest in Amsterdam werd benoemd. Na zijn pensionering verhuisden Dolf en zijn vrouw Jos naar

Amerongen. De muziekactiviteiten van het kasteel trokken snel hun aandacht.

Vol overgave zette hij zich als commissielid en adviseur in voor de handhaving en verbetering van de kwaliteit van de jaarlijkse concertserie. Door zijn deskundigheid en goede smaak, met name op het gebied van strijkmuziek en de uitvoerenden, speelden elk seizoen een of meer zeer goede en bekende strijkkwartetten in het kasteel. Met groot gemak en charme onderhield hij de contacten met vooraanstaan-

de musici, die hij bij het Concertgebouw had leren kennen. De musici gingen graag op zijn uitnodigingen in om in Amerongen te komen spelen, zodat er memorabele concertavonden ontstonden op de Bovengalerij van het kasteel met o.a. de zangeressen Elly Ameling, Roberta Alexander, Rachel Ann Morgan en Arleen Auger. Ook de violisten Herman Krebbers en Theo Olof, al of niet vergezeld door leerlingen, zorgden voor indrukwekkende concerten. Van de jongere generatie lieten bijvoorbeeld de violiste Isabelle van Keulen en de sopraan Charlotte Margiono al vroeg van zich horen. Een enkele keer sloeg het 'noodlot' toe als een musicus op het laatste moment afbelde. De oplossing lag in Dolf zijn hand. Hij belde een van zijn muzikale vrienden en de vervanging was à la minute geregeld.

Het was een goed gebruik om na afloop van elk concert in de Linnenkamer het glas te heffen en na te praten alvorens huiswaarts te keren. Dolf trad als vanzelf op als gastheer en dankte de musici en organisatoren voor de zoveelste bijzondere muziekavond. In 2001 stopte Dolf zijn actieve deelname aan de organisatie. Zijn belangstelling voor het reilen en zeilen van de commissie en de concerten verminderde geenszins. Bij elk concert werd in afwachting van zijn komst een 'ereplaats' voor hem vrijgehouden. Vele malen heeft de Muziekcommissie haar dank kunnen uitspreken voor zijn grote inzet en steun. Postuum wil de commissie dat met een majeur slotakkoord nog eens herhalen. Heel veel dank!
Namens de Muziekcommissie van toen en nu.

*Nelleke Hangelbroek en
Martin van der Randen*

IN MEMORIAM

ir. Rob Apell

Plotseling is overleden ir. Rob Apell, oud-bestuurslid van Stichting Kasteel Amerongen. Rob was bestuurslid in de periode tussen 2001 en 2005: zeer moeilijke jaren voor het Huys. Komende vanuit de rijksdienst voor de monumentenzorg heeft hij als rijksbouwmeester met zeer veel kennis van zaken en grote betrokkenheid, vele activiteiten rond het Kasteel ontplooid. Hij kende het huis Amerongen uit vroegere jaren en identificeerde zich met de toekomst ervan. Een toekomst, die hij vanzelfsprekend vond, gebaseerd op het verleden van het Huys en op mogelijkheden die toen nog onbekend waren. Hij was niet alleen betrokken bij de restauratie van het Huys; als bestuurslid hield hij zich ook graag bezig met de dagelijkse gang van zaken. Hij stimuleerde het positieve denken over de toekomstige restauratie en was vanwege zijn kennis een grote steun voor de "bouwplieg". Ook probeerde hij Amerongen weer ordentelijk op de kaart te zetten. Zijn plannen van destijds zijn nu nog steeds aanwezige richtlijnen. Het is voor ons allen een grote teleurstelling dat Rob Apell nu, aan het begin van de "echte grote" restauratie, er niet meer is. Hij had zo graag zijn grote liefde voor Kasteel Amerongen verzilverd gezien in de vorm van de oplevering in 2010. Iedereen die het kasteel Amerongen een warm hart toedraagt zal Rob Apell dankbaar zijn voor de sympathieke wijze waarop hij ons motiveerde om de toekomst van het Kasteel zeker te stellen.
*W.A. van Ommeren
namens Stichting Kasteel Amerongen en
Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen*

Open Monumentendag: Feest!

Ter gelegenheid van de restauratie van het Poortgebouw, onthult voormalig staatssecretaris Medy van der Laan een plaquette.

Een enorme mensenmassa geniet van het schouwspel, opgevoerd door de plaatselijke Vereniging Historisch Toneel. De acteurs weten met hun spel de entourage tot leven te brengen. Kinderen kunnen zich nu een voorstelling vormen van het leven in de Late Middeleeuwen. Ouderen realiseren zich hoe belangrijk het is om de geschiedenis en het cultureel historisch erfgoed in stand te houden voor het nageslacht.

COLOFON

Kasteel Amerongen,
Drostestraat 20, 3958 BK Amerongen
tel.: 0343 - 45 42 12.

Informatie en actuele ontwikkelingen:
www.kasteelamerongen.nl
Kasteeltuin is gesloten van 1 nov. - 1 april

Redactie Bulletin Kasteel Amerongen:
Megteld Leenknecht
Rob de Nooy
Bertje Rotgans-van Blerkom
Mireille van Ruiven
Marian Schalk-Meijering
Els Vink-Vreugdenhil
Toos van Eck-van de Klift (*huisfotograaf*)

Secretariaat Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen:
Ciska A. de Ridder-Hendriks,
Dijkstraat west 168,
3906 WR Veenendaal,
telefoon: 0318 - 55 23 54,
e-mail: cis.ridder@planet.nl

SVKA Donateurs/vrijwilligers administratie:
Ad en Mieke Alders
(zie achterkant van het Bulletin voor
telefoon, adres, of e-mail.)

RONDLEIDINGEN DOOR HET KASTEEL vinden plaats in groepsverband, onder leiding van een gids en uitsluitend op afspraak. In verband met de restauratie is het kasteel beperkt toegankelijk. Volwassenen kunnen kiezen voor een rondleiding door het Huis in het kader van 'Wegens restauratie geopend'. Afspraken graag minimaal twee weken van te voren maken via e-mail: info@kasteelamerongen.nl of: www.kasteelamerongen.nl of: telefoon: 0343 - 45 42 12.

© Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande toestemming van Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen. ISSN: 1382 - 8916 Druk: Print'81, Doorn.

INSTALLATIEBEDRIJF

MEIJER B.V. AMERONGEN

KOUDIJS

LEERSUM

AMERONGEN

☎ 0343 - 45 12 33 fax 0343 - 45 68 88

- Sanitair
- Lood- Zink- en Dakwerk
- Centrale Verwarming
- Gas- en Waterfitter
- Elektrotechnische Installaties
- Ventilatie

M.B. HOENCAMP

Restauratie van:

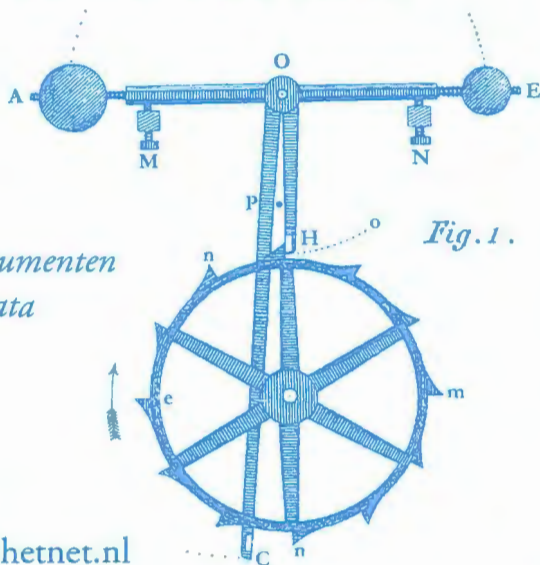
- * *uurwerken*
- * *fijnmechanische instrumenten*
- * *barometers & automata*

Molenstraat 22

4031 JS Ingen

Tel. 0344 - 60 31 91

E-mail: m.hoencamp@hetnet.nl

De Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen

is opgericht in 1983 en heeft als doel de Stichting Kasteel Amerongen behulpzaam te zijn door een bijdrage te leveren aan de instandhouding van Kasteel Amerongen en bijgebouwen, met de daarin aanwezige collecties; de tuinen en het park.

Aan de dringend noodzakelijke restauratie wordt nu op volle kracht gewerkt. Vast staat dat alleen gerestaureerd wordt wat écht nodig is. Kasteel Amerongen verdient uw aandacht! Voor een rondgang door het kasteel onder leiding van een gids, opent dit monument in nood in beperkte mate zijn deuren voor volwassenen.

Reserveren: info@kasteelamerongen.nl of tel. 0343 – 45 42 12.

Actuele ontwikkelingen en informatie: www.kasteelamerongen.nl

Wilt u Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen ook steunen?

€ 17,50 - als jaardonatie,

€ 25,- - als minimum jaardonatie voor 2 personen uit een gezin,

€ 30,- - als min. jaardonatie voor 3 en meer personen uit een gezin,

€175,- - als minimum donatie voor het leven.

Opgeven: SVKA Administratie, Boslaan 30, 3958 GZ Amerongen,

tel. 0343 – 45 67 55 of e-mail: svka-admin@planet.nl

Donateurs ontvangen 3x per jaar het Kasteelbulletin; zij genieten op vertoon van hun geldige donateurskaart vrij toegang tot tuin en park, (in principe ook tot het kasteel), gedurende de openingsuren.

Secretaris SVKA: mw. C. de Ridder, tel.: 0318 – 55 23 54.

E-mail: cis.ridder@planet.nl

Gironummer SVKA: 6163.

Huisconcerten

De Muziekcommissie van St. Vriendenkring Kasteel Amerongen organiseert regelmatig Huisconcerten.

Toegangskarten bij: mevrouw A.Struyck, tel. 0343 – 48 17 02.

E-mail: a.struyck-ismay@hccnet.nl

Karten eveneens verkrijgbaar aan de kassa van de Oranjerie, of het Poortgebouw.

ISSN: 1382-8916

